

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา

การปกครองระบอบประชาธิปไตยได้รับการยอมรับจากอารยประเทศ ว่าเป็นการปกครองที่ดีที่สุดในยุคหนึ่ง เนื่องจากเป็นการปกครองที่ยึดหลักการที่ว่าประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ เป็นระบอบการปกครองที่ยกย่องคุณค่าและเคารพในศักดิ์ศรีของมนุษย์ ตลอดจนเชิดชูหลักความเสมอภาค และเสรีภาพของประชาชน การปกครองในระบอบประชาธิปไตย ได้รับการกล่าวถึงว่าเป็นระบบที่พึงปรารถนาของประเทศกำลังพัฒนา แต่ประเทศต่าง ๆ ที่นำเอาการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยไปก็ใช้ว่าจะประสบความสำเร็จทุกประเทศไป มีหลายประเทศที่อาจกล่าวได้ว่าประสบปัญหาขาดความมั่นคง หรือขาดเสถียรภาพของการปกครองตามระบอบนี้อยู่เสมอ (ทินพันธุ์ นาคะตะ, 2527)

ประเทศไทยเป็นอีกประเทศหนึ่งที่ประสบปัญหาของความไม่เสถียรภาพของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ถึงแม้ว่าจะได้มีการพัฒนาการปกครองระบอบประชาธิปไตยมาใช้นับตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2475 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน นับเป็นเวลายาวนานกว่า 60 ปี แต่สภาพความเป็นจริงที่ปรากฏตลอดมาล้มเหลวเป็นส่วนใหญ่ ดังจะเห็นได้จากในอดีตว่า มีการปฏิวัติรัฐประหาร และยึดอำนาจจากรัฐบาลอยู่เสมอ (ชัยอนันต์ สมุทวณิช, 2535)

และจากผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั่วประเทศ ในวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 ถึงแม้จะมีผู้ใช้สิทธิ 62.04 % แต่ สมภพ ทนงศักดิ์ศรี วิจารย์ในสยามรัฐ สืบดาห์ วิจารย์ ฉ.6 วันอาทิตย์ที่ 9-15 ก.ค. 38 ว่าการที่ผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งเพิ่มขึ้น เนื่องมาจากการเลือกตั้งครั้งนี้บุคคลที่อายุ 18 ปี บริบูรณ์ มีสิทธิไปลงคะแนนนับเป็นครั้งแรกในระบอบประชาธิปไตย จึงเป็นสาเหตุหนึ่งของความคึกคักในการเลือกตั้งครั้งนี้ และอำนาจเงินคือตัวแปรสำคัญที่สุดในการเลือกตั้งครั้งนี้ และมีการแจ้งเรื่องให้องค์กรกลางทราบถึง การกระทำผิดกฎหมายเลือกตั้งครั้งนี้จริง ๆ แล้วสูงถึง 30% ปัญหาที่สำคัญที่สุดคือทำอย่างไรจึงจะสามารถ

ทำลายระบบการซื้อเสียง ขายสิทธิให้หมดสิ้นไปจากการเมืองไทยในอนาคต การซื้อเสียงขายสิทธิ นับเป็นอุปสรรคของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งอาจประเจตนาได้ว่าประชาชนไม่สนใจในหลักการปกครองตนเอง ซ้ำให้เห็นถึงความผิดพลาดของประชาชนที่มองไม่เห็นความสำคัญของการลงคะแนนเสียงการเลือกตั้ง (สมภพ ทนงศักดิ์ศรี, 2538)

จากพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองของประชาชนชาวไทย เมื่อศึกษาจากผลการไปเลือกตั้งจะเห็นว่า ประชาชนไม่เห็นความสำคัญของการเลือกตั้งเพราะไม่มีความรู้ความเข้าใจอย่างแท้จริง และไม่เข้าใจว่าหลักสำคัญของประชาธิปไตยนั้น จะเป็นไปได้ก็ต่อเมื่อประชาชนรักษาสติของตนไว้และใช้สิทธิของตนได้ถูกต้อง (สมบัติ ศรีประเสริฐ, 2525)

ในการปกครองระบอบประชาธิปไตยต้องการคุณภาพของประชาชนในระดับค่อนข้างสูง ดังนั้น คุณภาพของประชาชนจึงเป็นเงื่อนไขประการสำคัญต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และคุณภาพของประชาชนสามารถสร้างมาได้ 2 ทาง คือ

1. ทางด้านการศึกษา คือ ได้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง
2. ด้านการเรียนรู้ คือ ได้ทางด้านประสบการณ์ที่ถูกต้อง แต่การศึกษาและการเรียนรู้ในระบอบประชาธิปไตยต้องใช้ระยะเวลาพอสมควร และมีการต่อเนื่องไม่ขาดสาย ในอดีตประชาชนไทยพลาดโอกาสนี้ ยิ่งกว่านั้นในช่วงการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยของเราประชาชนพบตัวอย่าง และแนวทางปฏิบัติที่ไม่ถูกต้องตามระบอบประชาธิปไตย โดยเฉพาะประชาชนถูกยึดเยียดให้มีความเลื่อมใสในลัทธิการปกครองประชาธิปไตยเท่านั้น (กระมล ทองธรรมชาติ, 2527) แต่ประชาชนชาวไทยยังมิได้ตระหนักถึงสิทธิและหน้าที่ของตนในฐานะพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

ราษฎรส่วนใหญ่ยังคงขาดความกระตือรือร้นทางการเมือง การเมืองของประเทศไทยเป็น "การเมืองเจียบ" (The Politics of Passivity) เพราะความต้องการของประชาชนไม่มีการแสดงออก ประชาชนคอยแต่จะรับอำนาจที่สั่งหรือใช้มาจากผู้ปกครองเบื้องบน (เสนห์ จามริก, 2535) ตลอดเวลาที่ผ่านมา การเมืองไทยส่วนใหญ่เป็นเรื่องที่ข้าราชการทั้งข้าราชการทหารและพลเรือนมีบทบาทมากที่สุด ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากรากฐานแห่งการเปลี่ยนแปลงการปกครองของไทยในปีพุทธศักราช 2475 อันมิได้คำนึงถึงพื้นฐานความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนว่ามีความพร้อมเพียงใด สภาพความเป็นอยู่ของคนไทยในสมัยนั้นปรากฏว่า 75 % มีอาชีพทำนา มีอาชีพอยู่ด้วยการช่วยตนเองโดยลำพัง ไม่มีการติดต่อกับคนอื่น การศึกษาของประชาชนยังไม่กว้างขวางและมากพอ ระดับความรู้ หนังสือมีน้อยกว่า 30% ของ

พลเมืองทั้งหมด การเปลี่ยนแปลงในครั้งนั้นจึงเป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างกระทันหันโดยที่ประชาชนไม่รู้ตัว ไม่มีความรู้ และไม่เคยมีแนวคิดในวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยมาก่อน (Josiah Crosby อ้างถึงใน วารี แสนสุข, 2521)

จากการที่ประชาชนไม่เห็นคุณค่าและไม่มีความรู้ความเข้าใจว่าการเป็นประชาธิปไตยนั้นตนจะมีบทบาทอย่างไร รวมถึงไม่รู้สิทธิหน้าที่ตามระบอบประชาธิปไตยของตนมีมากนักน้อยเพียงใด จึงจำเป็นต้องรีบแก้ไขอย่างจริงจังด้วยการให้การศึกษา การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศ การพัฒนาทุกชนิดจะสำเร็จได้ด้วยดี อยู่ที่คุณภาพของประชาชนที่อยู่ในประเทศว่า รู้จักคิดอ่านและตัดสินใจร่วมกันได้ดีมากน้อยเพียงใด การศึกษาเป็นขบวนการขั้นพื้นฐานในการที่จะทำให้สังคมก้าวหน้าได้ (จอห์น ดีวี่ John Dewey อ้างถึงใน สุกัญญา เพ็งคำ, 2536) การให้การศึกษาและการเรียนรู้ที่ถูกต้องภาระนี้จึงตกเป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่เป็นสถาบันสำคัญในการปลูกฝังประชาธิปไตยให้แก่เยาวชนที่จะออกไปสู่สังคมภายนอก

อย่างไรก็ตาม ในระบอบการศึกษาของไทยได้ส่งเสริมให้ความรู้ สร้างความเข้าใจ และส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตย ในแผนการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรม ระยะที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539) ของกระทรวงศึกษาธิการ ตามวัตถุประสงค์ที่ระบุไว้ว่า.....พัฒนาเยาวชนและประชาชนเป็นพลเมืองดีมีคุณภาพ มีสุขภาพ และพละอนามัยสมบูรณ์ เคารพยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข....(อุดม เขยกิจวงศ์, 2534) นอกจากนี้ยังกำหนดนโยบายและมาตรการสนับสนุนในการจัดการศึกษา เพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในข้อ 7 นโยบายการศึกษาเพื่อพัฒนาประชาธิปไตย โดยมีมาตรการ ดังนี้

1. พัฒนาหลักสูตร และกระบวนการเรียน การสอนเรื่องประชาธิปไตยทั้งภาคทฤษฎี และปฏิบัติในโรงเรียนทุกระดับการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา
2. ให้จัดการเรียนการสอนและกิจกรรมการเมือง การปกครองในระดับประถมศึกษา เป็นต้นไปเพื่อเน้นให้มีความรู้ ความเข้าใจในระบอบการเมือง โดยเฉพาะเรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข เป็นพลเมืองดีของชาติ
3. การจัดกิจกรรมในสถานศึกษาทุกระดับทุกประเภท ให้เด็กเรียนนักศึกษา โดยเน้นการได้ฝึกเรื่องการรู้จักเคารพในความคิดเห็น หน้าที่สิทธิซึ่งกันและกัน การร่วมมือกันรับผิดชอบส่วนรวม รู้จักแบ่งงานทำ และการตัดสินใจสนับสนุน....(อุดม เขยกิจวงศ์, 2534)

จากนโยบายและมาตรการในแผนพัฒนาดังกล่าว สถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องทั้งหลาย ควรจะร่วมมือกันพัฒนาสังคมและการเมืองระบอบประชาธิปไตย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาเยาวชนทั้งในและนอกระบบโรงเรียนให้เป็นผู้มีความรู้แนวความคิด ที่ส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยเฉพาะโรงเรียนเป็นสถาบันที่มีบทบาทการเรียนรู้การเมืองของเยาวชนเป็นอย่างมาก ดังผลการศึกษาของ กาเบรียล เอ อัลมอนด์ และซิดนีย์ เวอร์บ่า (A Almond and sydney Verira อ้างถึงใน วารี แสนสุข, 2521) พบว่า โรงเรียนมีอิทธิพลต่อการให้ความรู้ และสร้างทัศนคติทางการเมืองสูงกว่าครอบครัว และสถาบันอื่น ๆ

กรมการศึกษานอกโรงเรียน เป็นองค์กรหนึ่งของรัฐที่จัดการศึกษานอกระบบให้แก่ประชาชน ซึ่งในอดีตใช้คำว่า "การศึกษาผู้ใหญ่" และประเทศไทยได้เริ่มดำเนินการอย่างเป็นทางการแบบแผน เมื่อ พ.ศ. 2480 เป็นช่วงระยะก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นระยะที่เริ่มเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชมาเป็นระบอบประชาธิปไตย แต่ด้วยประชาชนส่วนใหญ่จะเป็นผู้ไม่รู้หนังสือทำให้เกิดปัญหาต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ดังนั้นรัฐบาลจึงจัดตั้งกองการศึกษาผู้ใหญ่กระทรวงธรรมการ และเปิดโรงเรียนสอนผู้ไม่รู้หนังสือที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป เป็นการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ให้กับผู้ที่ไม่ได้เรียนในระบบโรงเรียนภาคปกติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดผู้ไม่รู้หนังสือและให้เข้าใจสิทธิหน้าที่พลเมืองในระบอบประชาธิปไตย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2509 อ้างถึงใน สุภร ศรีแสน, 2530) และการจัดการศึกษานอกโรงเรียนก็เพื่อส่งเสริมความเป็นธรรมในการศึกษา ความเสมอภาคทางการศึกษามีความสำคัญยิ่งต่อประเทศ เนื่องจากเป็นสิทธิของมนุษย์ และเป็นหัวใจของประชาธิปไตย การศึกษานอกระบบจะมีส่วนสนับสนุนความเป็นธรรมในการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาเพื่อบุคคลทุกเพศ ทุกวัย ทุกชุมชน เพื่อให้ประชาชนทุกคนได้รับการศึกษาอันจะนำไปสู่ความสามารถที่จะช่วยเหลือตนเองและสังคมได้ต่อไป (อาชัญญา รัตนอุบล, ม.ป.ป.)

หลักการการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในสิทธิและหน้าที่พลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข บลุกฝังให้ผู้เรียนยึดมั่นในความสุจริตยุติธรรม และความเสมอภาคในสังคม ตลอดจนส่งเสริมให้ผู้เรียนรักท้องถิ่น เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม และแสวงหาแบบอย่างการดำรงชีวิตที่ดีขึ้นตามครรลองของประชาธิปไตย โดยการสอดแทรกความรู้เหล่านี้ ตลอดจนแนวทางปฏิบัติในหลักสูตรการศึกษา และโครงการต่าง ๆ ที่จัดบริการ เช่น หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ และสายอาชีพ

การฝึกอบรมผู้นำเยาวชน และฝึกอบรมกลุ่ม โดยยึดความเสมอภาคทางการศึกษาเปิดโอกาสให้ประชาชนที่ไม่ได้อยู่ในระบบโรงเรียนมีโอกาสได้รับการศึกษา (อุดม เขยทิวศ์, 2534)

จากหลักการและวัตถุประสงค์ของการจัดตั้ง และจัดการศึกษานอกโรงเรียนประการหนึ่งก็เพื่อส่งเสริมประชาธิปไตย ดังนั้นการศึกษานอกโรงเรียนจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาประชาธิปไตย และเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ที่ไม่ได้อยู่ในระบบโรงเรียนได้มีโอกาสในการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยจากการศึกษาทั้งจากหลักสูตรสายสามัญ และการฝึกอบรมต่าง ๆ โดยเฉพาะทางการศึกษาสายสามัญ นับว่ามีความสำคัญมากต่อการพัฒนาประชาธิปไตยให้กับประชาชนนอกระบบโรงเรียน เพราะการศึกษาและการเรียนรู้ในระบอบประชาธิปไตยต้องใช้ระยะเวลายาวนานพอสมควร และมีความต่อเนื่องไม่ขาดสาย (กรมเลขาธิการ, 2527)

ในปัจจุบันกรมการศึกษานอกโรงเรียนได้กำหนดเนื้อหาการเรียนเกี่ยวกับประชาธิปไตยในหลักสูตรการศึกษาสายสามัญ ซึ่งเป็นหลักสูตรที่มีความยาวนานและต่อเนื่อง เป็นวิชาบังคับทุกระดับการศึกษา คือ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อเป็นรากฐานของการศึกษาที่เน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ มีความคิด ตลอดจนพฤติกรรมที่พัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่มีจิตสำนึกในทางประชาธิปไตย (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2534)

กลุ่มนักศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ของกรมการศึกษานอกโรงเรียนจึงนับว่ามีความสำคัญในการที่ช่วยพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศ เพราะเป็นกลุ่มบุคคลที่ได้รับการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ และรู้จักสิทธิหน้าที่ บทบาทของตนเองตามระบอบประชาธิปไตยด้วย การปกครองระบอบประชาธิปไตยจะบรรลุเป้าหมายได้ ผู้มีบทบาทสำคัญยิ่ง คือ ประชาชน ดังคำกล่าวของอับราฮัมลินคอล์น ที่ว่า การปกครองระบอบประชาธิปไตย คือ การปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน หรืออำนาจสูงสุดเป็นของประชาชน ดังนั้น ประชาชนจึงต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย และเป็นกลุ่มบุคคลที่มีจำนวนมาก ในการช่วยพัฒนาประชาธิปไตย ซึ่งจำนวนนักศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญของกรมการศึกษานอกโรงเรียนมีนักศึกษาในระดับประถม มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้ง 3 วิธีเรียน คือ วิธีเรียนแบบทางไกล (ทก.) วิธีเรียนด้วยตนเอง (ตอ.) วิธีเรียนแบบชั้นเรียน (ขร.) มีจำนวนนักศึกษาทั้งสิ้น 2,339,609 คน ดังข้อมูลจากกองแผนงาน และวิจัย กรมการศึกษานอกโรงเรียน ปีการศึกษา พ.ศ. 2538 รายละเอียด ดังนี้

หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ

อาคารภรณ์มหาวิมลาลัย

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบจำนวนนักเรียนนอกโรงเรียนสายสามัญทุกระดับการศึกษา
ทั้ง 3 วิธีเรียน ในปีการศึกษา พ.ศ. 2539

วิธีเรียน	จำนวนนักเรียน	ระดับการศึกษา			
		ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา ตอนต้น	มัธยมศึกษา ตอนปลาย	รวม
1. ประเภทชั้นเรียน (ชร)		20,764	67,456	21,711	109,931
2. ประเภททางไกล (ทก)		319,747	1,197,305	480,543	1,997,595
3. ประเภทตนเอง (ตอ)		3,594	82,446	146,043	232,083
		344,105	1,347,207	648,297	2,339,609

(กองแผนงานและวิจัย กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2539)

จากข้อมูลดังกล่าวจะพบว่า นักศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีจำนวนมากที่สุด เมื่อรวมจำนวนนักศึกษาทั้งหมดทุกวิธีเรียนแล้วจะมีจำนวนถึง 1,347,207 คน การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นการศึกษาที่ปลูกฝัง ความรู้ คุณธรรม ตลอดจนทักษะพื้นฐานการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพตามควรแก่วัยและระดับความรู้ในฐานะพลเมืองดีของชาติต่อไป ความรู้พื้นฐานส่วนใหญ่ของบุคคลล้วนได้มาจากการศึกษาในระดับนี้เอง (วิทยา นิยมกุล, 2531) รัฐบาลได้เห็นความสำคัญของการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จึงมีนโยบายตามแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 7 (2535 - 2539) ที่เร่งรัดให้จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นการศึกษาบังคับ และจากคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี นายบรรหาร ศิลปอาชา นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2538 นโยบายการศึกษา รัฐบาลมีเจตนารมณ์ที่จะ

พัฒนาคน ในฐานะเป็นจุดศูนย์กลางของการพัฒนาทั้งปวง โดยขยายการศึกษาภาคบังคับพื้นฐาน จาก 6 ปี เป็น 9 ปี ให้ทั่วถึง ทั้งในและนอกระบบโรงเรียน (บรรหาร ศิลปอาชา, 2538) ซึ่งก็หมายถึงการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นนั่นเอง และจะมีผลเริ่มบังคับใช้ตั้งแต่ปีการศึกษา 2540 เป็นต้นไป

การวิจัยครั้งนี้ จึงได้เลือกนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยเลือกจากศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนจังหวัดตรังเพราะจังหวัดตรัง ได้มีการส่งเสริมการศึกษานอกโรงเรียนเป็นอย่างมาก ทำให้มีการจัดศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนได้ถึงจำนวน 405 ศูนย์ โดยกระจายอยู่ทั่วจังหวัดครบทั้ง 8 อำเภอ 2 กิ่ง และมีอัตราการเพิ่มจำนวนนักศึกษาสายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรเป้าหมายในการวิจัย จากภาคเรียนที่ 1/2538 จำนวน 4,249 คน เป็น 14,950 คน ในภาคเรียนที่ 2/2538 คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ จะมีอัตราการเพิ่มถึง 252 % (กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ, 2539) และจังหวัดตรังเป็นจังหวัดที่มีนโยบายส่งเสริม ประชาธิปไตยเป็นอย่างมากโดยทุกอำเภอและกิ่งอำเภอต้องจัดโครงการอำเภอเคลื่อนที่ออก บริการประชาชนเป็นประจำทุกเดือน นอกจากนี้ยังมีนโยบายพิเศษที่สำคัญของจังหวัด คือ จัดโครงการจังหวัดเคลื่อนที่เป็นประจำทุกเดือน เพื่อให้หัวหน้าส่วนราชการได้มีความใกล้ชิดและ สัมผัสปัญหาของราษฎรในพื้นที่มากยิ่งขึ้น และยังมีการจัดตั้งโครงการเฉพาะกิจ คือ โครงการ แสพแพร่ความรู้และช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนในชนบท เพื่อเป็นการส่งเสริมการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตย (ขงยุทธ วิชัยดิษฐ์, 2538)

จากสถิติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เปรียบเทียบสถิติจังหวัดตรังกับสถิติทั่วประเทศ จากปี 2529 - 2538 ดังนี้ (กรมการปกครอง, กระทรวงมหาดไทย 2538)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบสถิติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ระหว่างจังหวัดตรัง กับสถิติทั่วประเทศ

วันเลือกตั้ง	สถิติจังหวัดตรัง	สถิติทั่วประเทศ
	คิดเป็น % ผู้มาใช้สิทธิ	คิดเป็น % ผู้มาใช้สิทธิ
27 กรกฎาคม 2529	73.17	61.43
24 กรกฎาคม 2531	68.06	63.56
22 มีนาคม 2535	60.04	59.39
2 กรกฎาคม 2538	68.36	62.04

จากสถิติดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า การเลือกตั้งหลายครั้งที่ผ่านมา (ตั้งแต่ปี 2529-2538) การใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนในจังหวัดตรัง มากกว่าสถิติการใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วประเทศทุกครั้ง และการเลือกตั้งครั้งสุดท้าย เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 จังหวัดตรัง มีผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง 68.36 % ซึ่งมากเป็นอันดับ 4 ในเขตภาคใต้ แสดงว่าประชาชนมีความสนใจในการเมืองการปกครองสูง

จากการที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้กำหนดเนื้อหาเกี่ยวกับประชาธิปไตยในเรื่องการเมืองและการปกครอง หมวดวิชาส่งเสริมคุณภาพชีวิตเป็นวิชาบังคับตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2530 โดยมีวัตถุประสงค์ของการเรียนต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและรู้จักใช้สิทธิหน้าที่ในการปกครองประเทศ ทำให้ประชาธิปไตยมั่นคง ซึ่งหากการเรียนการสอนตามหลักสูตรประสบความสำเร็จนักศึกษาสายสามัญของกรมการศึกษานอกโรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนตามหลักสูตรก็จะเป็นประชาชนอีกกลุ่มหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาประชาธิปไตยให้มั่นคงยิ่งขึ้น การจะให้การเรียนการสอนบรรลุจุดประสงค์คือ ผู้เรียนต้องมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนเรื่องนั้น เจตคติต่อวิชาที่เรียนมีบทบาทที่สำคัญมากในอันที่จะส่งเสริมหรือสกัดกั้นการเรียนรู้นั้น (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และนิตยา ศรีจันทร์, 2522) และการที่นักเรียนมีความสามารถทางการ

เรียนอยู่ในระดับใดนั้นอาจเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ เอส บี คาม (S.B. Kham, 1969 อ้างถึงใน ทิพรรัตน์ ลิ้มพะสุต, 2533) กล่าวว่า "บุคคลที่มีระดับสติปัญญาเท่ากัน ไม่ได้หมายความว่า จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเท่ากันด้วย เพราะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายอย่าง ดังผลการศึกษาของแฮร์รี่ แมคคอดซ์ (Harry Maddox, 1963) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของแต่ละบุคคลขึ้นอยู่กับองค์ประกอบด้านสติปัญญา และความสามารถของสมอง ร้อยละ 50-60 ขึ้นอยู่กับความพยายาม และวิธีการเรียนร้อยละ 30-40 และขึ้นอยู่กับโอกาส และสิ่งแวดล้อม 10-15

นอกจากนี้ อวยชัย โชคบุญยประสิทธิ์ (2525) ได้วิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทัศนคติต่อวิชาสังคมศึกษา เรื่องการพัฒนาประเทศชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการเรียนเป็นทีมสูงกว่ากลุ่มควบคุม จันทรา ศรีสุข (2531) ได้วิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยวิธีเรียนแบบสืบสอบมีความสามารถในการคิดเชิงเหตุผลสูงกว่านักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบถ่ายทอดความรู้ และ มยุรี วิมลโสภณกิตติ (2538) ได้วิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์มีโมโนทัศน์ประชาธิปไตยสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ เมื่อพิจารณาจากผลงานวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการเรียนที่แตกต่างกัน มีระดับความรู้ความเข้าใจ และ เจตคติต่อการเรียนในวิชานั้นแตกต่างกันและจากรูปแบบการจัดการศึกษาสายสามัญของกรมการศึกษานอกโรงเรียน มี 3 วิธีการเรียน คือ วิธีเรียนแบบทางไกล วิธีเรียนแบบชั้นเรียน วิธีเรียนด้วยตนเอง ซึ่งมีวิธีเรียนและเวลาเรียนต่างกัน เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกเรียนตามความต้องการได้อย่างกว้างขวาง

ดังนั้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเปรียบเทียบความรู้และเจตคติเกี่ยวกับการเรียน เรื่องการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2530 ระหว่างนักศึกษาที่เรียนวิธีเรียนทางไกล เรียนด้วยตนเอง และเรียนแบบชั้นเรียน ในจังหวัดตรัง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความรู้และเจตคติเกี่ยวกับการเรียน เรื่อง การเมืองการปกครอง ตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน พ.ศ. 2530 ของนักศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ

วิธีเรียนแบบทางไกล วิธีเรียนด้วยตนเอง วิธีเรียนแบบชั้นเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
ในจังหวัดตรัง

2. เพื่อเปรียบเทียบความรู้และเจตคติเกี่ยวกับการเรียน เรื่อง การเมืองการปกครอง ตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน พ.ศ. 2530 ระหว่างนักเรียนนอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล วิธีเรียนด้วยตนเอง วิธีเรียนแบบชั้นเรียนระดับมัธยมศึกษา-ตอนต้น ในจังหวัดตรัง

สมมติฐานการวิจัย

มุซาเฟอร์ เซอริฟ และคาโรลิน ดัมเบิลยู เซอริฟ (Muzaffer Sherif and Cerelyn, W. Sherif อ้างถึง ประภาภรณ์ สายวงศ์, 2531) นักจิตวิทยาสังคมได้กล่าวว่า ประสบการณ์ และพฤติกรรมเป็นผลมาจากประสบการณ์เดิมของบุคคลนั้น โดยที่ประสบการณ์จะเกี่ยวข้องกับการรับรู้ ตัดสินใจ การประเมินค่า การจำ และสภาวะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการระลึกรู้ตนของบุคคลซึ่งบุคคลอาจแสดงออกในลักษณะของคำพูด กริยา ท่าทาง

อวยชัย โชคบุญประสิทธิ์ (2525) ได้ทำการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทัศนคติต่อการเรียนวิชาสังคมศึกษา เรื่อง การพัฒนาประเทศ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการเรียนเป็นทีม ได้แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม นักเรียนกลุ่มทดลอง เรียนโดยการเรียนเป็นทีม และกลุ่มควบคุมเรียนจากการสอนตามหลักสูตร พุทธศักราช 2521 ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทัศนคติต่อการเรียนวิชาสังคมศึกษาของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความแตกต่างกัน

ธวัชชัย แสงจักร์ (2525) ได้ทำการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทัศนคติต่อวิชาสังคมศึกษา เรื่อง สิทธิและหน้าที่ของพลเมืองในสังคมไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการเรียนวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ได้แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม นักเรียนกลุ่มทดลองสอนโดยการเรียนวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์และกลุ่มควบคุมสอนโดยวิธีสอนที่ใช้สอนตามปกติ ผลวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทัศนคติต่อวิชาสังคมศึกษาของกลุ่มทดลองสูงกว่ากับกลุ่มควบคุม

จากแนวคิดที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ความแตกต่างทางด้านประสบการณ์ มีผลทำให้บุคคลมีพฤติกรรม คำนิยม การจำ การรับรู้ เจตคติ และความต้องการแตกต่างกัน และจากหลักการทางการศึกษานอกโรงเรียนได้เน้นการเรียนการสอนที่หลากหลายรูปแบบ เช่น การศึกษาสายสามัญ มีรูปแบบการเรียน 3 วิธี คือ การเรียนทางไกล การเรียนด้วยตนเอง การเรียนแบบชั้นเรียน เพื่อเปิดโอกาสทางการศึกษาให้กับผู้เรียนเพิ่มขึ้น นักศึกษาแต่ละวิธีเรียนจึงมีประสบการณ์การเรียนต่างกัน และจากผลงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น พบว่า วิธีการเรียนการสอนต่างกัน ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและ เจตคติต่อวิชาที่เรียนต่างกันจากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำมาประกอบการพิจารณาในการตั้งสมมติฐานของการวิจัย ดังนี้คือ

1. ความรู้เรื่องการเมืองการปกครองระหว่างนักเรียนนอกโรงเรียนสายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่เรียนโดยวิธีการเรียนทางไกล การเรียนด้วยตนเอง และการเรียนแบบชั้นเรียน แตกต่างกัน
2. เจตคติเกี่ยวกับการเรียนเรื่องการเมืองการปกครอง ระหว่างนักเรียนนอกโรงเรียนสายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ทั้ง 3 วิธีเรียนแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การปกครองในระบอบประชาธิปไตย จะมั่นคงได้นั้นต้องมีปัจจัยที่สนับสนุนประการสำคัญประการหนึ่ง คือ ประชาชนต้องมีความรู้ความเข้าใจการเมืองและการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

จากการที่ประชาชนไม่เห็นคุณค่าและไม่มีความรู้ความเข้าใจการเป็นประชาธิปไตยว่าตนควรจะมีบทบาทอย่างไร รวมถึงไม่รู้สิทธิหน้าที่ตามระบอบประชาธิปไตยของตนที่มีมากนักเพียงใด จึงจำเป็นต้องรีบแก้ไขอย่างจริงจังด้วยการให้การศึกษา โดยสถานศึกษาเป็นสถาบันที่มีบทบาทเป็นอย่างมากในการอบรมให้ความรู้ การศึกษา ในเรื่องประชาธิปไตย

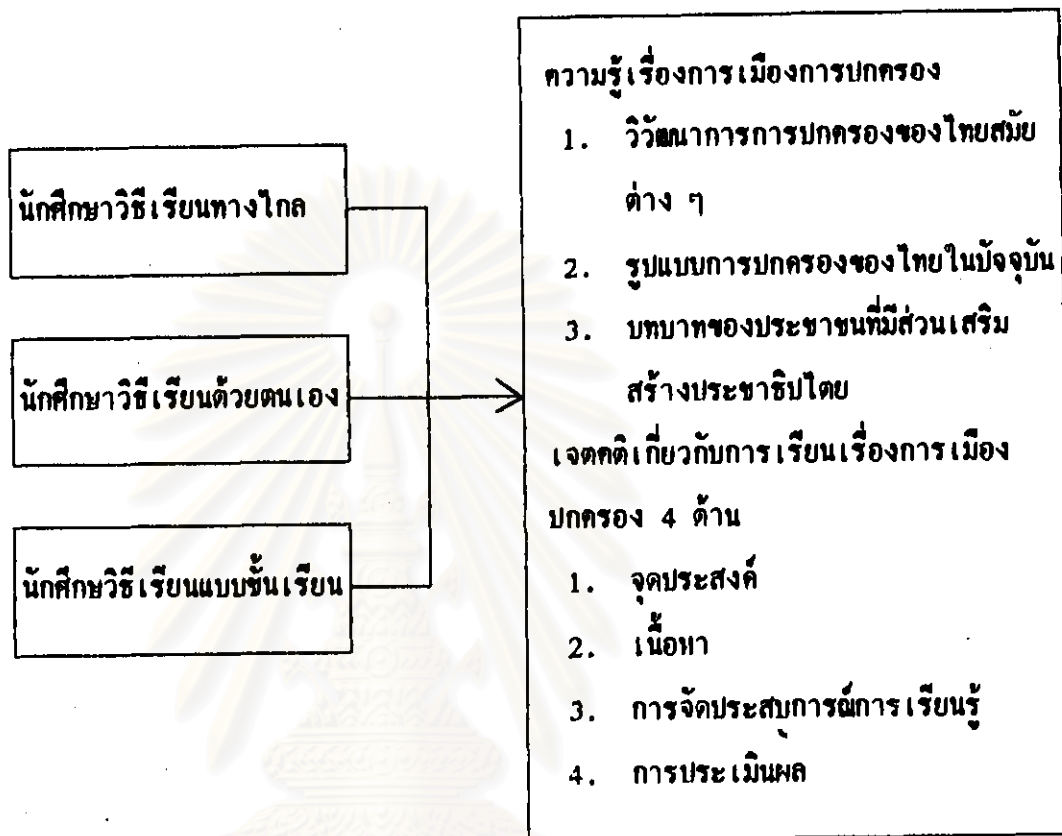
กรมการศึกษานอกโรงเรียน เป็นสถานศึกษาหนึ่งของรัฐ ในการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตย โดยกำหนดเนื้อหาเกี่ยวกับประชาธิปไตยในหลักสูตรการศึกษาสายสามัญ เป็นวิชาบังคับทุกระดับการศึกษา ดังนั้น นักศึกษาสายสามัญของกรมการศึกษานอกโรงเรียน จึงเป็นกลุ่มบุคคลกลุ่มหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยเฉพาะนักศึกษา

สายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนต้นทั้ง 3 วิธีการเรียน มีจำนวนมากที่สุด คือมีจำนวน 1,347,207 คน และการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคน ให้สามารถเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศในทุก ๆ ด้าน จนรัฐบาลได้กำหนดให้เป็นระดับการศึกษาภาคบังคับพื้นฐาน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2540 เป็นต้นไป

ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิชาส่งเสริมคุณภาพชีวิต (บังคับ) มีเนื้อหาเกี่ยวกับประชาธิปไตย อยู่ในเรื่องการเมืองและการปกครอง โดยมีสภาพปัญหาที่ต้องจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร เนื่องจากประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการเมืองและการปกครอง และไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ วัตถุประสงค์ของการเรียนจึงต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ และรู้จักใช้สิทธิหน้าที่ในการปกครองประเทศทำให้ประชาธิปไตยมั่นคง การจะให้การเรียนการสอนบรรลุจุดประสงค์ก็คือ ผู้เรียนต้องมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชานั้น และจากรูปแบบการจัดการศึกษาสายสามัญของกรมการศึกษานอกโรงเรียน มี 3 วิธีการเรียน คือ วิธีเรียนทางไกล วิธีเรียนด้วยตนเอง วิธีเรียนแบบชั้นเรียน ซึ่งมีวิธีเรียนและเวลาเรียนต่างกัน เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกเรียนตามความต้องการได้อย่างกว้างขวาง

ดังนั้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเปรียบเทียบความรู้เรื่องการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และเจตคติเกี่ยวกับการเรียน เรื่อง การเมืองการปกครอง ตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2530 ระหว่างนักศึกษาวิธีเรียนทางไกล เรียนด้วยตนเอง และเรียนแบบชั้นเรียน ในจังหวัดตรัง โดยศึกษาความรู้เรื่องการเมืองการปกครอง ตามหลักสูตรฯ 3 เรื่องคือ เรื่องวิวัฒนาการการปกครองของไทยสมัยต่าง ๆ เรื่องรูปแบบการปกครองไทยในปัจจุบัน เรื่องบทบาทของประชาชนที่มีส่วนเสริมสร้างประชาธิปไตย และในส่วนของการศึกษาเจตคติเกี่ยวกับการเรียน เรื่องการเมืองการปกครอง การเรียนรู้ ศึกษาการประเมินผล

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำมาประยุกต์ตามกรอบแนวความคิด ดังนี้

ตัวแปรอิสระตัวแปรตามขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเปรียบเทียบความรู้และเจตคติเกี่ยวกับการเรียนวิชาส่งเสริมคุณภาพชีวิต เรื่อง การเมืองและการปกครอง ระหว่างนักศึกษาต่างวิธีเรียน หลักสูตร การศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2530 ในจังหวัดตรัง

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 3 กลุ่ม จำนวน 452 คน ดังนี้
 - 1.1 นักศึกษาวิธีเรียนทางไกล จำนวน 333 คน
 - 1.2 นักศึกษาวิธีเรียนด้วยตนเอง จำนวน 42 คน
 - 1.3 นักศึกษาวิธีเรียนแบบชั้นเรียน จำนวน 77 คน

2. ความรู้ เรื่องการเมืองการปกครองของนักศึกษา ที่ผู้วิจัยนำมาศึกษาในครั้งนี้ จากเนื้อหาในวิชาส่งเสริมคุณภาพชีวิต เรื่อง การเมืองและการปกครอง หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2530 ซึ่งเป็นวิชาที่นักศึกษากลุ่มตัวอย่างได้ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียน ที่ 2/2538 รายละเอียดเนื้อหาในด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.1 วิวัฒนาการการปกครองของไทยสมัยต่าง ๆ ประกอบด้วย

- สุโขทัย, อยุธยา, ธนบุรี, รัตนโกสินทร์
- การปรับปรุงการปกครอง พ.ศ. 2435
- การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475

2.2 รูปแบบการปกครองของไทยในปัจจุบัน

- ความหมายของประชาธิปไตย
- องค์ประกอบสำคัญของประชาธิปไตย
 - สถาบันพระมหากษัตริย์
 - รัฐธรรมนูญ
 - อำนาจอธิปไตย
 - รัฐสภา
 - พรรคการเมือง
 - การเลือกตั้งและการพิจารณาเลือกผู้แทน

2.3 บทบาทของประชาชนที่มีส่วนเสริมสร้างประชาธิปไตย

- การรู้จักใช้สิทธิหน้าที่และเสรีภาพในการปกครอง
- การแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล

3. เจตคติเกี่ยวกับการเรียนวิชาส่งเสริมคุณภาพชีวิต เรื่อง การเมืองและการปกครอง ตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2530 จำนวน 4 ด้าน คือ

3.1 จุดประสงค์

3.2 เนื้อหา

3.3 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้

3.4 การประเมินผล

4. ตัวแปรที่ศึกษา

4.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่

- 4.1.1 นักศึกษาวิถีเรียนทางไกล
- 4.1.2 นักศึกษาวิถีเรียนด้วยตนเอง
- 4.1.3 นักศึกษาวิถีเรียนแบบชั้นเรียน

4.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่

- 4.2.1 ความรู้เรื่องการเมืองการปกครอง
 - ก. วัฒนาการการปกครองของไทยสมัยต่าง ๆ
 - ข. รูปแบบการปกครองของไทยในปัจจุบัน
 - ค. บทบาทของประชาชนที่มีส่วนเสริมสร้างประชาธิปไตย
- 4.2.2 เจตคติเกี่ยวกับการเรียน เรื่องการเมืองการปกครอง ศึกษา

4 ด้าน คือ

- ก. จุดประสงค์
- ข. เนื้อหา
- ค. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้
- ง. การประเมินผล

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. ผู้วิจัยถือว่านักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกคนได้รับความรู้ความเข้าใจเรื่องการเมืองและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2530 หมวดวิชาส่งเสริมคุณภาพชีวิต (บังคับ) เรื่องการเมืองและการปกครองเหมือนกัน

2. การวิจัยครั้งนี้ ไม่คำนึงถึงปัญหาหรือสาเหตุอื่น ๆ ที่จะทำให้นักศึกษามีความแตกต่างกันในเรื่องความรู้และเจตคติเกี่ยวกับการเรียน เรื่องการเมืองการปกครอง ของศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ทั้ง 3 วิถีเรียน

ข้อจำกัดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ไม่ได้ควบคุมตัวแปรบางอย่างเช่น เพศ อายุ อาชีพ ฐานะทางเศรษฐกิจ ฐานะทางสังคม ซึ่งตัวแปรเหล่านี้อาจมีอิทธิพลต่อความรู้และเจตคติต่อการเรียน เรื่องการเมือง การปกครอง ของนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ความรู้ หมายถึง ความรู้เรื่องการเมืองและการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ของนักศึกษาจากการเรียนวิชาส่งเสริมคุณภาพชีวิต เรื่อง การเมืองและการปกครอง ตามเนื้อหา ในหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2530 ในเรื่อง วิวัฒนาการ การปกครองของไทยสมัยต่าง ๆ รูปแบบการปกครองของไทยในปัจจุบัน บทบาทของประชาชนที่มี ส่วนเสริมสร้างประชาธิปไตย

เจตคติเกี่ยวกับการเรียน หมายถึง ความรู้สึก ความคิดเห็น ความเชื่อของนักศึกษาใน การมีปฏิริยาโต้ตอบในทางบวกหรือลบเกี่ยวกับการเรียน เรื่องการเมืองการปกครอง ตาม หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2530 ใน 4 ด้านได้แก่ จุดประสงค์ เนื้อหา การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การประเมินผล

นักศึกษาต่างวิธีเรียน หมายถึง นักศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญที่ได้ลงทะเบียนเรียน วิชาส่งเสริมคุณภาพชีวิต (บังคับ) ตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดตรัง ในภาคการศึกษา 2/2538 โดยจำแนกออกเป็น 3 วิธีเรียน คือ กลุ่มที่เรียนวิธีเรียนทางไกล กลุ่มที่เรียนวิธีเรียนด้วยตนเอง กลุ่มที่เรียน วิธีเรียนแบบชั้นเรียน

นักศึกษาที่เรียนโดยวิธีเรียนทางไกล หมายถึง นักศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญที่ เรียนโดยวิธีการอ่านหนังสือและตำราต่าง ๆ เรียนจากการฟังรายการวิทยุการศึกษา และพบกลุ่ม ตามเกณฑ์ที่กำหนด

นักศึกษาที่เรียนโดยวิธีเรียนด้วยตนเอง หมายถึง นักศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ที่เรียนโดยวิธีค้นคว้าอ่านตำราต่าง ๆ ด้วยตนเอง และพบกลุ่มตามเกณฑ์ที่กำหนด และส่วนใหญ่

มีสถานภาพเป็นนักเรียนในระบบโรงเรียนด้วย

นักศึกษาที่เรียนโดยวิธีเรียนแบบชั้นเรียน หมายถึง นักศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ที่เรียนโดยวิธีเข้าชั้นเรียนเช่นเดียวกับนักเรียนภาคปกติในระบบโรงเรียน ในเวลาตอนเย็น หรือตอนค่ำ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. กรมการศึกษานอกโรงเรียน อาจนำผลการวิจัยเป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงหลักสูตร เกี่ยวกับการส่งเสริมประชาธิปไตย
2. ครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดตรงหรือจังหวัดอื่น ๆ อาจใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงวิธีการสอน และการจัดกิจกรรม เสริมการเรียนการสอนได้เหมาะสมยิ่งขึ้น
3. ผู้บริหารของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ทั้งระดับจังหวัดและอำเภอ ในจังหวัด ตรงหรือจังหวัดอื่น ๆ อาจจะใช้เป็นแนวทางในการบริหารกิจกรรมนักศึกษา และส่งเสริม ประชาธิปไตยของนักเรียนให้เหมาะสมตรงตามความต้องการนักศึกษายิ่งขึ้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย